

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 8 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katol. inakovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petivrstice za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zaprete reklamacije so poštnine proste.

Nove postave za kmeta.

Z začetkom tega leta je stopilo za Štajersko več postav v veljavo, katere se imenujejo s skupnim imenom kmečke (agrarne) postave.

Slične postave obstojijo v drugih deželah že dalje časa, na Nižje-Avstrijskem in Koroškem že skozi dvajset let. Postave so velikega pomena za živinorejsko prebivalstvo, in vsled tega se nam zdi potrebno, da tudi slovensko štajersko ljudstvo seznanimo vsaj z njih vsebino.

1. Razdelba skupnih zemljišč.

Marsikje še obstojajo med graščinskimi gospodskimi in občinami, med graščinskimi gospodskimi in nekdanjimi podložniki, nadalje med dvema ali več občinami, slednjič med občani ene ali sosednjih občin skupne pravice do posesti in nje uživanja (— ne samo do uživanja, kajti te pravice urejujejo služnostne (servitutne) postave —). N. pr. gotovi posestniki ene občine imajo skupno gozd ali pašnik, na katerih sekajo, oziroma pasejo. Gozd, oziroma pašnik je njihova lastnina, ne pa kakor pri služnostnih pravicah, kjer je posestvo lastnina drugega.

Nova postava dovoljuje, da se smejo taka skupna posestva razdeliti. Na mesto pravic sodelaznika dobi posestnik-sodelaznik pravice proste lastnine do enega dela prej skupnega posestva. Z njemu odmerjenim delom sme posestnik prosto razpolagati.

Razdelba pa se sme brez izjeme le tedaj izvršiti, če je vsem sodelaznikom v korist. Ako bi n. pr. pri razdelbi kake planine enemu sodelazniku odmerjeni del bil tako majhen, da bi na njem ne mogel držati toliko živine, kot doslej pri skupnem posestvu, ali ako bi pri delitvi gozda odmerjeni del ne kril več uporabe enega posestnika kot doslej, ali ako bi se skupno posestvo dalo zboljšati (meliorirati) ali umno (racionalno) obdelovati le na ta način, da ostane skupno, se razdelba ne sme dovoliti.

Samo v enem slučaju se bo odstopilo od teh načel, ako je skupno posestvo v resnici bilo med posestniki že več let razdeljeno in oskrbovano, oziroma obdelovano.

2. Uredba skupnih zemljišč.

Raznim neprilikam v gozdnih in plan. skupnih posestvih bi se ne dalo odpomoči, če bi postava za ta slučaj ne predpisovala uredbe skupnih porabnih in

upravnih pravic; to pomeni: red v zadružniških razmerah. Če pomislimo, da ima le malo kmetov dovolj svojih gozdov in planin, in da je kmet tam, kjer služnostne pravice ne dajo odpomoči v zadostni meri, popolnoma navezan na deležne pravice na skupnih posestvih, lahko uvidimo, koliko je kmetom na tem ležeče, da se oskrbovanje skupnih gozdov in planin uredi.

V ta namen se bo izdelal poseben gospodarski načrt glede uporabe, in posebna pravila za upravo. To bodo storili seveda strokovnjaki. Tudi bodo strokovnjaki izdelali načrt za izboljšanje skupnih zemljišč.

3. Omejitev deležne pravice.

Dosedaj se je pogosto zgodilo, da je deležni upravičenec deležne pravice na skupnem zemljišču od prvotnega posestva ločil in dalje prodal; tako se je n. pr. zgodilo, da je neki kmet na Zgor. Štajerskem prodal svojo deležno pravico do nekega gozda vsled zelo ugodne ponudbe nekemu veletržcu. Pozneje je spregledal, da brez dotičnega pašnika sploh ne more biti, in ga je moral od lesotrčca, potem, ko je ta že les posekal, nazaj kupiti.

Take gospodarske napake naj bi se v prihodnje zabranile s tem, da postava načeloma prepoveduje prodajo takih deležev, in se to vpiše v zemljiško knjigo. Prodaja takih deležev in obremenitev skupnih pašnikov, gozdov in planin, bo od zanaprej le pod gotovimi pogoji z dovoljenjem agrarnih oblasti mogoča.

4. Zlaganje zemljišč.

Zemljišča so pogosto od gospodarskega posloja zelo oddaljena, in ležijo na raznih krajih, vsled česar jih je težko prav obdelovati, in so tudi stroški za vožnjo in posle silno veliki.

Zlaganje ima torej namen, da se v kaki občini smejo zemljišča tako med seboj zamenjati, da dobijo bolj gospodarsko obliko in da so bližje gospodarskim poslojem. V ta namen se bodo taka zemljišča po natančni določitvi vrednosti združila, in potem se bodo na zlaganju udeleženi posestniki odkazala nova zemljišča, ki bodo imela za nje ugodnejšo lego in obliko, in kojih vrednost bo seveda primerna vrednosti prejšnjih zemljišč. Zlaganje bodo izvršili strokovnjaki agrarnih oblasti; pri tej priliki se bo tudi lahko skrbelo za zboljšanje potov, za vodovode, in sploh za povzdigo dobičkanosti teh posestev.

Tudi se bodo uredile vse pravice in dolžnosti, ki so v zvezi z zloženimi zemljišči (hipoteke, servituti...). Z zlaganjem zemljišč bo torej mogoče povečati plodovitost v ravnini ležečih zemljišč celih občin.

5. Varstvo planin.

Ta postava prepoveduje vsako izpreminjanje pravega planinskega zemljišča v druge obdelavne vrste (n. pr. v gozde), in tudi vsako nepravilno ravnanje s planinami, kakor opustitev gnojenja itd.

Občinske in zadružne planine se morajo po novi postavi temeljito urediti, in sicer na ta način, da se izdela gospodarski načrt (planinski red) in pravila za upravo. S to novo naredbo se bodo združile tudi vse primerne odredbe za zboljšanje planin.

Kmečki (agrarni) uradi.

Za izvrševanje teh novih kmečkih postav so se sestavili posebni uradi, in sicer v Steirski, Ljubnem, Gradeu in Celju. Urad v Celju je določen za celi Slovenski Štajer. Vodja urada se imenuje krajevni komisar za agrarne operacije. Vodja nima nobenega stika z davkarji, in mu je tudi prepovedano, izdati podatke o dohodkih kakšnega planinskega posestva. Za planine bo določen poseben planinski nadzornik. Druga instanca bo v Gradeu: c. kr. deželna komisija za agrarne operacije; tretja instanca c. kr. ministrska komisija za agrarne operacije na Dunaju.

Delovanje novih uradnikov pri razdelbi, uredbi itd., bo plačevala država, dežela in stranka.

Vse vloge glede izvrševanja novih kmečkih postav so proste pristojbin in kolekov.

Politični ogled.

— Deželnozbornske volitve v Bosni. Volilne imenike za bosenski deželni zbor so 11. t. m. razporežili; reklamacijska doba znaša 14 dni. — V nedeljo je imela mohamedanska samostalna stranka v Sarajevu velik shod, kjer se je končno uredil strankin program in so imenovali deželnozbornske kandidate. Stranka namerava ustanoviti banko za ureditev zemljiške posesti z enim milijonom ustanovne glavnice.

— Vstaja v Albaniji. Poročila o albanski vstaji so zelo resna. Albanci, 15.000 moških, ki jih je pa vedno več, so zasedli vse ceste iz Vušitena v Prištino,

PODLISTEK.

Srečala sta se...

(Povest v pisnih. Pisal Starogorski.)

(Konec.)

Septembra sva bila v Celju skupaj. Sklicala sva se nalašč. Tedaj sva se menda videla zadnjikrat in zadnjikrat poljubila. Sta je iz Trsta domov, da se pripravi za nov poklic. Ko sva se ločila, mi je zaplakala duša. Sree je glasno vpilo, da je ne osrečim nikdar, nikdar, ker sem preslab. Veliko sem trpel. Prišel sem do prepričanja, da sva se samo srečala, kakor se srečujejo popotniki, ki sopihajo skozi življenje. Srečala sva se, ali skupaj hoditi ne moreva...

Poznaš me, bila sva pogosto skupaj, ukrenila že marsikaj. Meni so težkoče malenkosti, bodi še tako hude, izražajo se z mahljajem roke po zraku. Vso skrb po najinem svidenju obrnil sem na to, kako bi ji to razodel, kako bi storil, da bi me pustila, ne da bi to njo bolelo. Sree mi je krvavelo, ko sem izdeloval črne naklepe. Moral sem. Morda mi bo kedaj hvaležna, kot žena bogatega moža, saj udobnost zasluži. Ko sva sedela v Celju pri večerji, sem jo pritisnil na sree, ki je trepetalo sladkih čustev. Zadnji moj poljub pa je govoril: saj sva se samo srečala, samo srečala...

Našel sem načrt. Ako bi rekel, preraven sem, bi nič ne pomagalo. Če bi dejal, da je ne ljubim, bi lagal, in vrhu tega žalil njo. To bi bilo preveč ponižanja, tem bolj, ker vsaka ženska meni, da je kakor rimski vojskovodja Cezar — veni, vidi, vici... Spomnil sem se, da mi je nekoč rekla, ne vem že ob kakih prilikah, ako me sliši, da sem brezbožnež ali sploh mlačen v svoji verski dolžnosti, tedaj me pusti in me

ne mara več videti. In tega sem se oprijel. Vkljub svoji čisti vesti, napisal sem ji naravnost brezversko pismo, ter jo silil, da prestopi z menoj k protestantizmu. Kaj bo, ne vem. Sedaj čakam odgovora. Bog ve, če sploh pride.

Bolan sem, prijatelj, zelo bolan. Bog daj, da ozdravim, da ozdravim njo in sebe. Ni lepo, kar sem storil, vsak me lahko obsoja, ampak drugače nisem mogel. Srečen je, kdor ljubi, pa tudi nesrečen.

Zatorej si le hrani tvoj pevski zbor za koga drugega. K večjemu, da mi zapojejo nagrobno. Da si mi zdrav!

Tvoj

Fran.

Kmalu potem sem dobil pismo od prijatelja. V njem pa drugo z žensko pisavo...

Maribor, dne 6. dec.

Gospod Fran R.

Ljutomer.

Tega Vam ne odpustim nikdar. Ko bi bila tamkaj, pripeljala bi Vam tako zaušnico, da bi se Vam nikoli več ne zljubilo, pisati enakih brezbožnosti, in me siliti k prestopu iz vere mojih očetov. Ko bi vedela, da ste taki, se ne pogledala bi Vas nikoli. Ljubila sem Vas, kakor ne more nihče na svetu ljubiti, toda se sem pravočasno spoznala Vaš značaj. Končano je! Brez solze v očesu in brez bolevi v sreu Vam povem, da Vas ne maram več. Vračam Vam Vaše stvari in zahtevam, da mi moje istotako vrnete. O, da sem se morala o Vas tako motiti.

Z Bogom!

Ernestina F.

Vzel sem v roke pismo prijatelja. Kako mu je neki pri srcu?

Ljutomer, dne 12. dec.

Dragi!

Pisal si mi res tolažilne besede. Veseli me, da se strinjaš z mano. Kar pa praviš proti koncu pisma, da to ni niti možko niti lepo, kar sem storil, in da prava ljubav prenese vse, vse doseže, ti ne ugovarjam. Pisal sem ti, da bi se dalo živeti, ampak videti jo trudno in izmučeno, to bi me bolelo. Sicer pa je končano. Beri priloženo njeno pismo. Prosim pa te, da mi je vrneš. To bo edini spomin od nje. Sedaj sem prost. Nič solz, nič tarnanja, tako je prav. Kaj reče moje sree, ne briga nikogar, moralo se bo istotako vdati. Oblak je šel čez polje brez toče. In malo je zagrmelo. Pri nji sem sicer ob čast in spoštovanje, ali glavno vprašanje je rešeno.

Poslala mi je nazaj prstan in pismo. Tudi jaz ji ustrezem željo in ji vrnem. Za spomin prijatne mladosti moje duše mi ostane pismo, njena odpoved. Ono mi bo klicalo, kakor žvižg vlaka: Srečala, srečala sta se samo. In pota vajina so šla narazen, ker so različni vajini cilji. Sedaj živim tako v en dan in se vdajam melanholiji. Nikdar se ne bom več ogreval za kako žensko... nikdar.

Vidiš, to je moj „roman“. Oprosti, da sem te z njim dolgočasil. Izgovarjam se s tem, ker si hotel vedeti. Ker je že pozno, končam.

Pozdravlja te najsrčneje

Tvoj

Fran.

Gorica, dne 20. avg.

Ljubi Fran!

„Le enkrat daj še, majnik zlati, da gledam zorni tvoj obraz...“

Dosedaj je šlo vse vedno enolično. Manever je. Prehodili smo že celo istro, vsaj meni se tako zdi. Na-

Ljubljani in Prizren. Železniško progo Škoplje—Mitrovice nameravajo razdreti, da tako onemogočijo dovajanje turških čet. 200 turških vojakov je položilo orožje. Albanci so vojne vjetnike med groznimi mukami pomorili. Brzjavna zveza je prekinjena.

Mala politična naznanila.

Dne 8. aprila: Ogrski minister za deželno brambo se je predvčerajšnjim podal na Dunaj, da se s skupnim vojnim ministrom Schönaichom posvetuje glede novega brambovskega zakona in brambovskega zakona za Bosno. — V mestu Prištini v Albaniji nameravajo proglasiti obsedno stanje. — Na Balkanu nočejo ponehati nemiri. Turška vlada je sklenila, poslati v Ipek še 8 bataljonov tretjega zboru. Vsega skupaj je zdaj ondi 14 bataljonov. — Abesinska glavarja Ras Ollie in Ras Micael sta se spila. Boje se, da vzbruhne v Abesiniji meščanska vojska.

Dne 9. aprila: Iz krajev albanske vstaje se poroča, da se bili zopet krvavi boji med turškimi vojaki in Albanci, ki razpolagajo celo s topovi. Preko cele severne Albanije je proglašeno obsedno stanje. — Za Bosno in Hercegovino sta izdani dve novi postavi. Prva določa, da bodo pravne posledice pri političnih in navadnih hudodelstvih in pregreških zasterle v tistem času, kakor v Avstriji. Nadalje so izdali postavo v varstvo pismene tajnosti. Izdali so tudi nove poštne tarife, ki znižujejo prejšnje poštne od 60 na 40 in od 20 na 10 vin. — Srbski minister Pašić je izjavil, da zgradi Srbija novo železnico od Kragujevca ob Donavi. Iz Kragujevca bo vodila nova železnica v Niš in v Prištino, in če dovoli Turčija, čez Peč do Jadranskega morja.

Dne 10. aprila: Češki listi poročajo, da se bo nameravana združitev češke radikalne državno-pravne stranke s češkimi narodnimi socialisti izvršila še tekom tega meseca. — Listi potrjujejo, da dobe ogrski honvedski polki artiljerijo. To se zgodi potom novega obrambnega zakona. — Na kolodvoru v Serbkanizi je predvčerajšnjem čakalo ogrskega poslanca Justha, ki je prišel tje z nekaterimi tovariši, več sto oseb, ki so Justha in njegove tovariše ometavali z gnili jabolkami in jajci. — Ruska vlada namerava zahtevati od dume, naj dovoli zvišanje izdatkov za ojačanje ruske vojske za letno 135 milijonov rubljev, in sicer skozi 10 let. Od te svote bi se letno porabilo 70 milijonov za grajenje novih bojnih ladij, med tem ko bi se ostanek porabil za vojsko na kopnem. — Srbski zunanji minister Milovanović je izjavil, da dela Srbija na balkansko zvezo pod turškim vodstvom.

Dne 11. aprila: Cesar je sprejel včeraj v Senbrunn japonsko vojaško komisijo. — Pri nadomestnih volitvah na Krasu, ki so se vršile včeraj, je zmagal liberalci Gregorin z 278 glasovi večine. — V Berlinu so priredili včeraj socialni demokratje veliko demonstracijo za splošno in enako volilno pravico v pruski državni zbor.

Dne 12. aprila: Kandidat S. L. S. v Goriskih trgih pri dopolnilni volitvi v deželni zbor je župan v vipavskem Sv. Križu, g. Mrevlje. — Bivši ogrski minister Kristofl pridno agitira za splošno, enako in tajno volilno pravico, zoper katero dela zlasti sedanji Khuenov zaveznik grof Tisa. — Saški osrednji volilni odbor je sklenil, da se bodo ogrski Nemci pri državnozbornih volitvah zavzemali za kandidate grofa Khuena, in da bodo v parlamentu podpirali vlado. — Iz albanskega bojišča prihaja vest, da so se uporni Albanci vdali, ter izročili vse vjetnike in vse, kar so uplenili, poveljniku turške armade.

Slovenci! Slovenke!

Ne pozabite na Št. Ilj!

por je položil marsikoga v postelj. Mislil sem, da se meni prizanes, pa evo me v bolnišnici. Prišlo je, kakor tat. Ne vem sicer prav, kaj mi manjka, ampak vse me boli in zelo sem slab. Ko bi lažje pisal, povedal bi ti, kako sem stražil v Postojni hruške zvečer, da bi jih tovariši ne pokradli, sam pa sem si jih napolnil polne žepe in telečnjak, ali kako smo v Sežani kradli grozdje. Pa to ti bomraje povedal ustmeno. Hvala lepa za razglednico! Dobil sem jo od polka v bolnišnici. Prinesla mi jo je sestra Cecilija...

Vidim te, kako se muzaš, ko imenujem sestro Cecilijo, in vem tudi, ako bi nič več ne napisal, da mi boš zopet katero rekel, radi žensk, ampak sedaj me lepo dalje poslušaj.

Torej sestra Cecilija mi jo je prinesla. In več, kdo je to?... Sestra Cecilija je tvoja nekdanja Ernica. Videla je podpis, opazil sem to, zakaj razburjenja ni mogla prikriti. Vprašala me je po tebi. Povedal sem ji vse, in tudi ona mi je povedala to, kar vem že od tebe. Jokala je. Jaz sem te opravičil. Zdi se mi, da je verjela. Pa oprost, da ti ponavljam rane. Vrsta je sedaj na meni, da tolažim, in to tudi delam. Udana je v voljo Gospodovo. Čiste duše ne obupujejo.

„O, Bog“, je vzdihala, „mrzla sapa nesreče priveje tudi skozi tibe zidove požrtvovalne ljubezni do bližnjega. Ker sem mislila, da je on, katerega sem ljubila tako iskreno, brozverjen človek, sem zamenjala to ljubezen z ono, katero je učil naš Gospod, da zadostim zanj, da se spreobrne. Posvetila sem se trpljenju in samozatajevanju, a popolnoma mirna nisem mogla biti. Spomin nanj mi je kalil miš. Misel, da je

Razne novice.

* **Iz šole.** Na ljudski šoli v Žusmu je stalno nastavljen tamošnji začasni učitelj in šolski vodja Avgust Rozman, na ljudski šoli pri Sv. Petru pod Sv. gorami je postala stalna tamošnja učiteljica suplentinja Roza Žolgar, na ljudski šoli v Kozjem je nastavljen stalna učiteljica v Olimju Marija Sket, na ljudski šoli v Kapeli pri Brežicah začasno upokojena učiteljica Ana Pfeifer, na ljudski šoli v Rajhenburgu tamošnji začasni učitelj Melhior Rismal, in na ljudski šoli v Zabukovju pri Sevnici tamošnja začasna učiteljica Ana Pire—Gabrič.

* **Razpisano** je mesto stalnega učitelja, oziroma učiteljice na petrazredni ljudski šoli v Jarenini. Prošnje se morajo vložiti do 10. majnika pri krajnem šolskem svetu v Jarenini. Dokazati se mora zmožnost obeh deželnih jezikov.

* **Sveta birma** v tekočem letu 1910 bode: na binkoštno nedeljo dne 15. maja v stolni cerkvi v Mariboru. Od 16. do 24. maja v dekaniji Dravsko polje, in sicer v Hočah dne 16., v Framu 17., v Slivnici 19., pri Sv. Janžu na Dravskem polju 22., pri Sv. Lovrenu na Dravskem polju 23., na Ptujski gori 24. maja. — Od 29. maja do 4. junija v dekaniji Laško: v Laškem dne 29., istotam za župnije Sv. Rupert, Jurklošter, Razbor, Sv. Jedert, Sv. Miklavž, Sv. Marijeta in Sirje dne 30., v Loki 31. maja; v Trbovljah dne 1. junija, v Dolu dne 2. junija posvetitev dveh novih oltarjev, in 3. junija sveta birma, pri Sv. Lenartu sveta birma dne 4. junija. — V dekanatu Saleška dolina od 11. do 14. junija, namreč: pri Sv. Ilju konsekracija glavnega oltarja in birmovanje dne 11. junija; sveta birma v Soštanju dne 12., v Škalah 13., pri Sv. Martinu pri Saleku 14. junija. — Od 18. do 23. junija v Ljutomerškem dekanatu: pri Sv. Križu dne 18., v Ljutomeru 19., v Mali nedelji 20., pri Sv. Juriju na Ščavnici 21., v Kapeli 22., pri Sv. Petru bl. Radgone 23. junija.

* **Protivinskemu davku.** Zveza avstrijskih vinogradnikov je imela dne 7. t. m. na Dunajusvoj občni zbor. Enoglasno se je sprejela resolucija, v kateri se protestira proti vinskemu davku, in se zahteva, da se ta predlog umakne. Ako pa se novi vinski davek sprejme, se namerava prirediti po dunajskih cestah velikansko protestno zborovanje vsega ljudstva na deželi.

* **Stajerska vina** na Dunaju. Obisk pokuševalnic stajerskih vin je še vedno velikanski; za to ne govorijo le prodaja pokuševalnih znamk, kojih bo kmalu 100.000 razprodanih, temveč tudi mnenje strokovnjakov in velikansko število vinskih tržcev. Najbolj priljubljena so pekerska, ljutomerska, ormoška in haloška vina.

* **Tečaj** za pridelovanje krme se bo vršil na mariborski deželni sadjarski in vinarski šoli v Mariboru od 9. do 14. majnika. Istočasno se bo vršil od 9. do 11. majnika tečaj za pridelovanje zelenjave. Natančnejše pove inserat.

* **V sveto deželo!** Stopamo pred vas z veselimi oznanilom: V sveto deželo pojdemo! — Pred dvema letoma smo bili v Lardu. Pod božjim in Marijinim varstvom se je naše romanje izvršilo srečno; romarji so bili polni zadovoljnosti in hvaležnosti, da jim je bilo dano videti blaženi kraj Marijinega prikazanja. Je pa še nek drug kraj na zemlji, kamor nas vleče srce, kjer doslej Slovenci še nismo bili. To je dežela, katero že pridevek „sveta“ dežela odlikuje od vseh drugih; dežela, katero je večna Beseda, ko je meso postala in med nami prebivala, počastila s svojim 33letnim bivanjem; dežela, v kateri se je zgodilo največje delo človeške zgodovine in najlepše delo usmiljenja božjega: odrešenje človeškega rodu; dežela, katero je Bog sam namakal s svojo krvjo. Dežela, o kateri smo že kot otroci slišali toliko pripovedovati v sveto-

pisemskih zgodbah; dežela, katero imamo vedno pred očmi v nedeljskih evangelijih, dežela, za katero so stotisoči kristjanov srednjega veka v križarskih vojskah lili kri in darovali življenje. Kdo izmed nas si ni že želel biti tam in gledati svete kraje, ki so tolikokrat v našem duhu? Verni Slovenci! Zdaj je priložnost. Posamezniku je težko iti. V družbi domačih ljudi je to lahko. Zato napravljamo v tem letu I. skupno slovensko romanje v sveto deželo. — Romanje bo trajalo od 2. do 21. septembra. Z ozirom na prostor na ladji se sprejme: 44 oseb v I., 142 v II., 350 v III. razred. Skupaj 536. — Troški romanja so: I. razred 450 K., II. 400 K., III. 280 K. Za tako dolgo potovanje jako nizka cena. S tem je plačano vse: vožnja, hrana, prenočišče in drugo. Sprejemajo se samo zdrave osebe obojega spola. Čas za priglasenje je od 1. aprila do 15. julija. Kdor se priglasil, bo dobil takoj še natančnejše pojasnilo o pogojih in razmerah romanja. Vsa pisma v tej zadevi naj se naslovljajo: Odbor za jeruzalemsko romanje v Ljubljani. Verni Slovenci! Lepa prilika se vam nudi. Čas je ugoden, cene nizke, pot sama vabljiva. Stali bomo na mestu, kjer je povila Devica božje Dete in ga položila v jaslice, in na mestu, kjer je stal križ, drevo življenja za človeški rod — najsvetejši (mesti za kristjana. Komur razmere pripuščajo, se pridruži svetemu potovanju! — V Ljubljani, dne 15. srca 1910. Odbor.

* **Slovenska delavska socialna organizacija** se je ustanovila v nedeljo, dne 10. t. m. v Kapfenbergu onstran Bruka na Muri. Slovensko delavstvo je storilo s tem zelo važen korak. Slovenskim delavcem v Kapfenbergu bo sledilo mnogo slovenskih delavcev tudi v drugih industrijskih krajih. Tudi v Köflachu se že pojavlja slovensko gibanje. Gotovo bo vsem Slovincem v veliko korist, ako se loči slovenski del socialne demokracije na Stajerskem od nemškega.

* **Katoliško gibanje** med Hrvatmi se bo menda vendar le resno počelo. Že lanskega leta so se nekateri rodoljubi večkrat zaporedoma sesli v Zagrebu na zaupne sestanke in posvetovanja, kako stopiti v odločen boj proti vsem sovražnikom krščanskega imena na Hrvaškem. Po vsestranskem zrelem pretresovanju se je prišlo do zaključka, da se izvede za vse hrvaške pokrajine skupna organizacija na podlagi medstrankarskega nepolitičnega kulturnega programa. Tej organizaciji bi bilo ime „Hrvaška ljudska zveza“ (Hrvatski pučki savez). Izbral se je tudi odbor, ki naj bi sestavil za to zvezo primerna pravila. Odbor je svoje delo že dovršil, vendar predno se predlože pravila v odobrenje vladi, se je zdelo voditeljem tega katoliškega gibanja umestno, sklicati še večje posvetovanje zaupnikov, ki naj bi vsako posamezno točko pravil strogo določili, in po potrebi tudi spremenili. Ta sestanek se je vršil v četrtek v Zagrebu.

* **Slovani v Ameriki** in ljudsko štetje. Kakor poročajo iz Severne Amerike, se tamošnji Slovani pridno pripravljajo na ljudsko štetje, ki se ima v Zjedinih severo-ameriških državah vršiti to pomlad. Sestavil se je poseben odbor raznih slovanskih uradnikov in predsednikov slovanskih društev. Ta odbor je obiskal predsednika Tafta, katerega je naprosil, naj poskrbi za to, da se bode pri letošnjem ljudskem štetju v tozadevnih uradnih podatkih navedel vsak slovanski narod posebej, oziroma naj se štejejo ljudje, ki bivajo v Zjedinih državah, po njihovi narodnosti, ne pa po državah, iz katerih prihajajo v Zedinjene države. Odposlanstvo je predsedniku razložilo, da se je dosedaj običajno avstrijske Slovence, kateri nimajo politične samostojnosti, označilo enostavno z besedo „Avstrijci“, kar je pa nesmisel, kajti avstrijske narodnosti sploh nihče ne pozna na svetu, tako, da so tozadevna uradna statistična izvestja brez vsake vrednosti. Tako se je dosedaj štel Slovence, Hrvate, Slovake, moravske Čehe, Srbe in druge enostavno k „Avstrijcem“, in posledica tega je bila, da

razburjena, in to ji je pristriglo itak kratko nit njene trnjevega pota. Čudno, predvečer je bila še pri meni, in mi naročila, naj te pozdravim, če ti pišem, in naj moliva za njo... Kakor bi slutila. Danes zjutraj pa se ni več vzbudila. Sel sem gledat. Kakor bi spala, taka je, in tisti otočni nasmeh na ustnicah privabi človeku solze v oči. Povem ti, da sem se jokal. Lepa taka smrt. Njene tovarišice so ji dale beli venec na glavo. Zastužila si ga je. Njena smrt je podobna smrti vojaka na bojišču. Saj je bilo njeno življenje boj in zatajevanje, kjer je junško zmagovala. Odsta je po plačilo!

Pisal bi ti več, pa ne morem. Boš že oprostil. Iz Pulja več o pogrebu. Sedaj čakam nanj, potem se odpeljem k polku.

Naj te tolaži Bog! Da si mi zdrav.

Tvoj

Ivan.

Tvoj
Gorica, dne 6. sept.
Dragi prijatelj!

„Blagor mu, ki se spočije, v črni zemlji v Bogu spi...“

Pa ne da bi mislil, da sam sebi deklamujem ta moto. Jaz sem hvala Bogu sedaj tako na pol zdrav, a popolnoma še nisem. Spustili so me danes iz bolnišnice, in jesensko solnce mi de v tej solnčni Gorici kaj dobro. Čutim, da je vsekako bolje v naravi, v svežem zraku, kakor strašiti dolgočasno posteljo. Moral bi že k polku v Puljo, pa imam dva dni dopusta. Rad bi spremljal Ernico, ali kakor jo sedaj imenujejo, sestro Cecilijo na zadnji peti. Revica je umrla. Niti zdravniki se niso nadejali tega. Imela je nekako srčno bolezen, in sedaj je bila po izpovedbi zdravnikov preveč

Prijatelju sem iz Pulja pisal razne drobnosti, a mi ni odgovoril. Le na razglednici se mi je zahvalil, toliko, da vem, da je pismo prejel. Minilo je pol leta, in tedaj se mi je vrnilo neko, pred kratkim pisano pismo, prečrtano z rdečim svinčnikom in z bilješko, da ga ni najti. Čutil sem se, kar dobim nekaj dni pozneje od njegovega znanca poročilo, da so ga zagreblili, in njegov zadnji pozdrav.

Spominjal se me je še na smrtni postelji, ubogi moj prijatelj. — In sedaj bivaš tam, kjer ona, da vama je Gospod dal ono srečo, koja vama je odtegnil ne zemlji. Vem, da sta se zopet srečala, a to pot pri skupnem cilju...